

Перетин лінії зіткнення через
контрольні пункти в'їзду-виїзду

Моніторинговий звіт

**Жовтень-
Листопад
2017 р.**

Зміст

ВСТУП.....	3
1. МЕТОДОЛОГІЯ.....	4
2. ДЕМОГРАФІЯ РЕСПОНДЕНТІВ.....	5
3. МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ТА ПОВЕРНЕННЯ.....	7
4. ЧАСТОТА, ТРИВАЛІСТЬ І ПРИЧИНИ ПЕРЕТИНУ.....	8
5. ЧИННИКИ, ЩО ВИКЛИКАЮТЬ ЗАНЕПОКОЄННЯ ПІД ЧАС ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ.....	12
6. НЕМОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕТИНУ.....	14
Додаток. Перетин лінії зіткнення через КПВВ протягом червня-листопада 2017.....	15

ВСТУП

Цей звіт ґрунтується на результатах опитування, проведеного Благодійним фондом «Право на захист» на п'ятьох контрольних пунктах в'їзду-виїзду (КПВВ) на неконтрольовані Урядом України території (НКУУТ), що регулярно здійснювався з червня 2017 року. Опитування – частина моніторингу порушення прав населення, що постраждало від конфлікту, у рамках проекту «Адвокація, захист та правова допомога внутрішньо переміщеним особам України», що реалізується БФ «Право на захист» за підтримки Верховного Комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН). Мета опитування – вивчити причини та проблеми осіб, які подорожують між НКУУТ і підконтрольними уряду територіями (КУУТ), а також умови та ризики, пов'язані з перетином лінії зіткнення через КПВВ. Інформація, зібрана в опитуванні, допомагає виявляти потреби, прогалини та тенденції, а також забезпечити доказову базу для адвокаційної діяльності.

В основу звіту покладено дані, зібрані у період жовтня-листопада 2017 року, що характеризується погіршенням погодних умов. Проаналізувавши результати попереднього періоду¹, підхід до проведення опитування було скориговано, щоб отримати точніші дані.

Десятки тисяч людей щодня перетинають п'ять діючих КПВВ. Упродовж звітної періоду загальна кількість людей, які щодня перетинають КПВВ коливалася від 27 000 до 42 000².

Протягом усього періоду існування офіційних коридорів перетину лінії зіткнення, їхнє функціонування викликало велику кількість скарг. Диспропорція кількості таких коридорів/чисельності персоналу КПВВ та кількості охочих перетнути лінію зіткнення є очевидною. Це призводить до багатьох негативних явищ та значно обмежує свободу пересування населення.

Інформація про довгі черги, неналежне обладнання КПВВ, корупцію й інциденти регулярно з'являється в ЗМІ та соціальних мережах, змушуючи правозахисників здійснювати ретельний моніторинг дотримання прав людей, що перетинають лінію зіткнення через чинні КПВВ. Спостерігаючи за процесами перетину та вивчаючи думки людей, які перетинають лінію зіткнення, БФ «Право на захист» сприяє моніторингу за умовами захисту та дотримання прав громадян у процесі перетину.

КПВВ «Новотроїцьке»

¹ Моїторинговий звіт «Перетин лінії зіткнення через КПВВ» за серпень-вересень 2017- <http://vpl.com.ua/uk/materials/4133/>

² Статистика державної прикордонної служби- <http://dpsu.gov.ua/>

1. МЕТОДОЛОГІЯ

Цей звіт ґрунтується на опитуванні осіб, що перетинають лінію зіткнення в п'яти діючих КПВВ, розташованих у Донецькій (Майорське, Мар'їнка, Гнучове та Новотроїцьке) і Луганській (Станиця Луганська) областях. Інформацію, зібрану під час опитування, доповнено спостереженнями з кожного КПВВ. Варто звернути увагу, що це опитування не відображає ситуацію щодо усього населення, що перетинає контрольні пункти, а показує закономірності та тенденції щодо перетину лінії зіткнення.

Дані були зібрані під час щотижневих регулярних візитів до кожного з п'яти зазначених КПВВ упродовж жовтня та листопада (44 та 43 відвідувань, відповідно).

Методика збирання даних була однаковою на всіх КПВВ. Представники БФ «Право на захист» опитували цивільних осіб у чергах на КПВВ. Опитування проводилося анонімно й на добровільній основі. Всі опитані особи знали про мету опитування. Опитування проводилося у формі особистих інтерв'ю з людьми віком від 18 років. Монітори підходили до кожної четвертої людини в черзі з проханням пройти опитування. Якщо людина відмовлялася брати участь в опитуванні, монітори продовжували опитувати наступну четверту людину в черзі.

Монітори підходили до людей, що чекали на перетин КПВВ в чергах для пішоходів і автомобілів³. Участь в опитуванні взяли люди, які подорожували до та з КУУТ.

Окрім опитування, монітори БФ «Право на захист» спостерігали за інфраструктурою КПВВ, умовами очікування й іншими деталями, що стосуються процедури перетину. Однак на всіх КПВВ монітори не мали можливості перевірити ситуацію й умови очікування за межами останнього українського пропускного пункту (так званого «нульового» блокпосту).

Щоб краще зрозуміти тенденції, що стосуються перетину лінії зіткнення, використовувалась інформація державних служб (дані Державної прикордонної служби України).

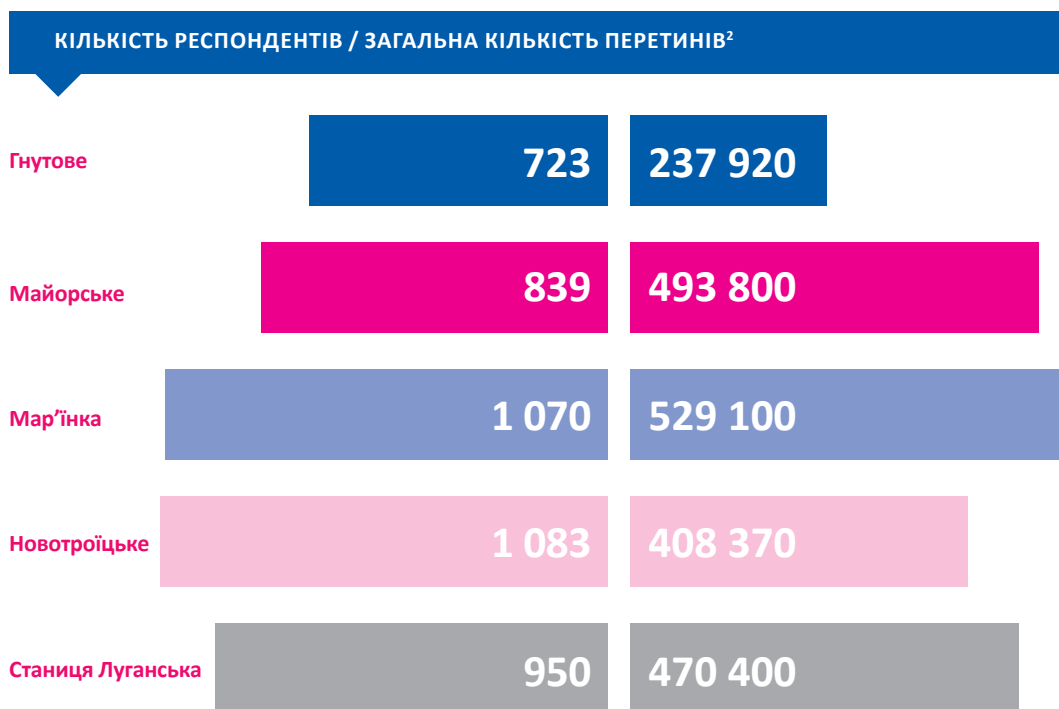

КПВВ «Станиця Луганська»

³ З огляду на те, що зараз КПВВ «Станиця Луганська» відкрито лише для пішого перетину, всі опитані респонденти на цьому КПВВ були з черги пішоходів. На КПВВ «Майорське» були певні обмеження для доступу до черги автомобілів. Отже, більшість респондентів, яких опитували на цьому конкретному КПВВ, були з черги пішоходів. На решті КПВВ (Гнучове, Мар'їнка та Новотроїцьке) було опитано людей з обох черг.

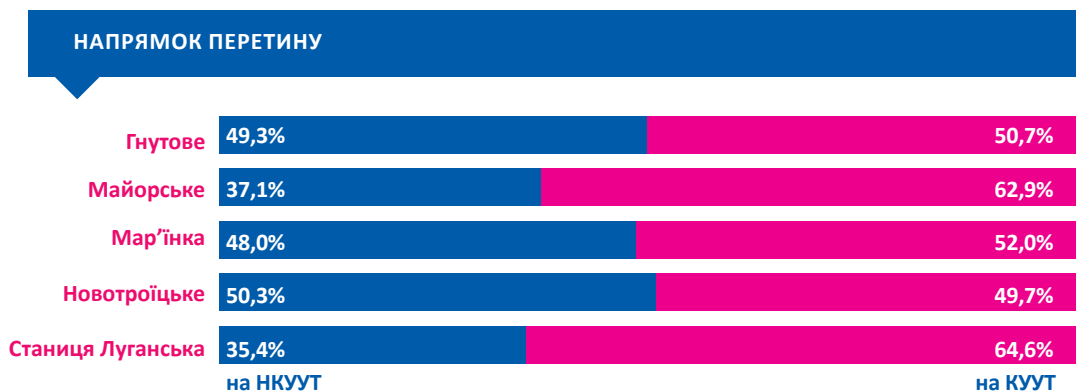
2. ДЕМОГРАФІЯ РЕСПОНДЕНТІВ

Під час звітного періоду монітори БФ «Право на захист» опитали 4665 осіб, які перетинали лінію зіткнення. Кількість жінок серед респондентів перевищує кількість чоловіків.

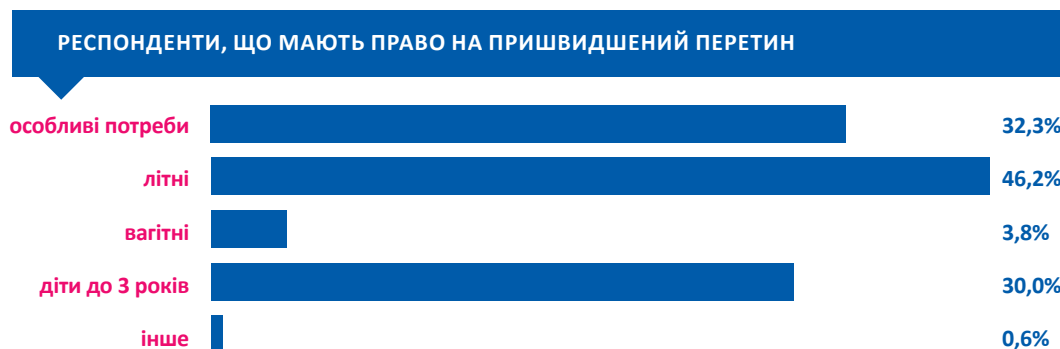

Кількість опитаних осіб приблизно пропорційна загальній кількості перетинів на кожному КПВВ.

Більшість респондентів (55,8%) подорожували до КУУТ.

13% респондентів зазначили, що вони мали право на позачерговий перетин у відповідності до певних критеріїв, передбачених у Тимчасовому порядку для перетину лінії зіткнення (респонденти могли дати кілька відповідей).

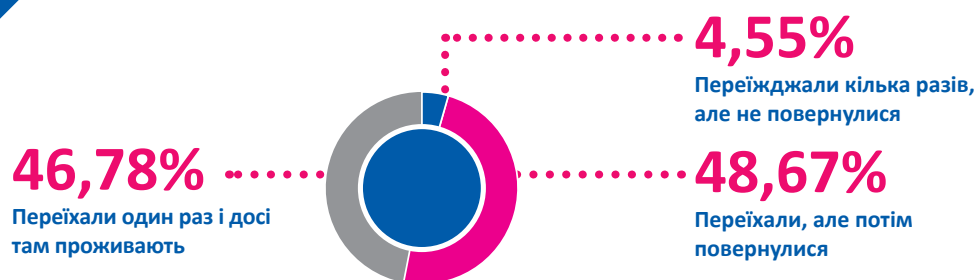

КПВВ «Новотроїцьке»

3. МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ТА ПОВЕРНЕННЯ

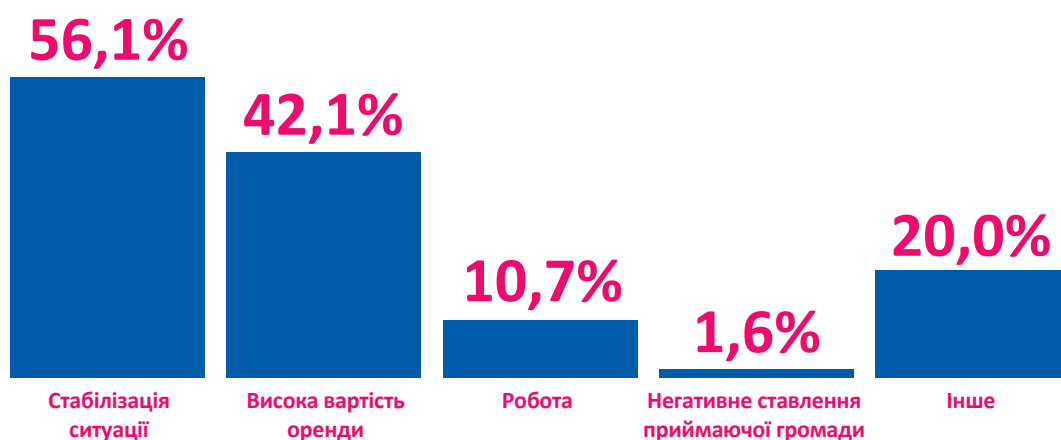
17% респондентів зазначили, що вони принаймні один раз змінили місце проживання через конфлікт на сході України. З них 48,7% повернулися до свого постійного місця проживання.

ПЕРЕМІЩЕННЯ

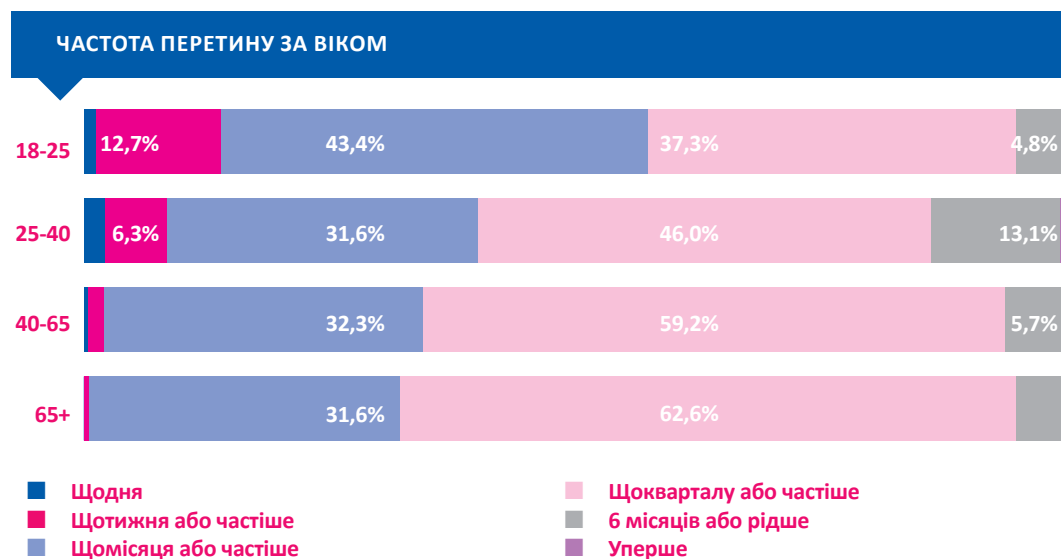
Стабілізація ситуації та висока вартість оренди є найпоширенішими причинами повернення респондентів.

ПРИЧИНИ ПОВЕРНЕННЯ

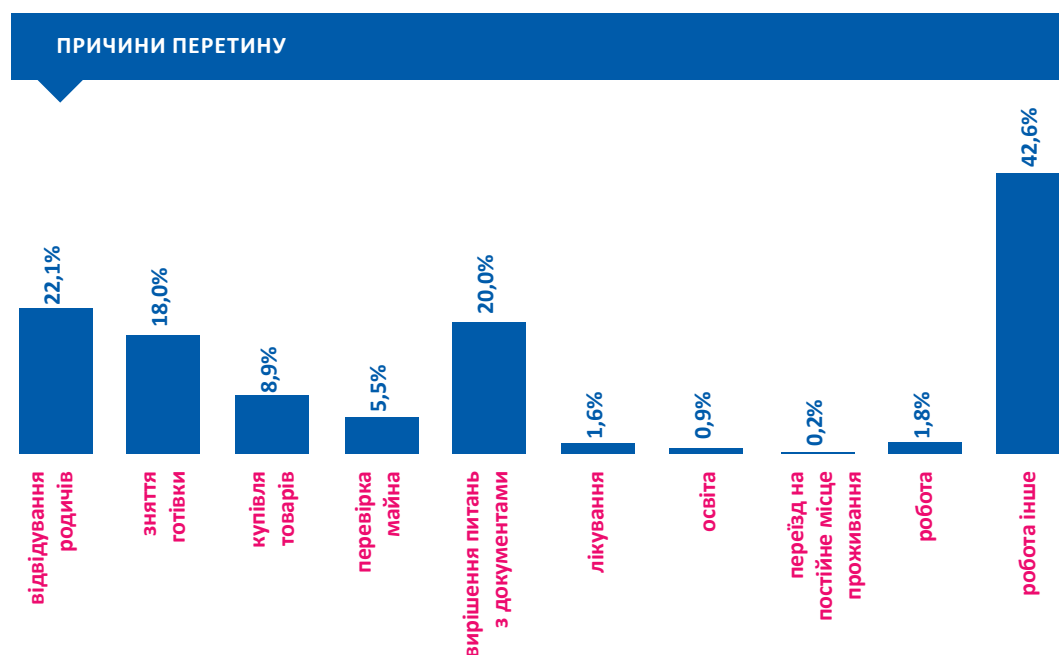
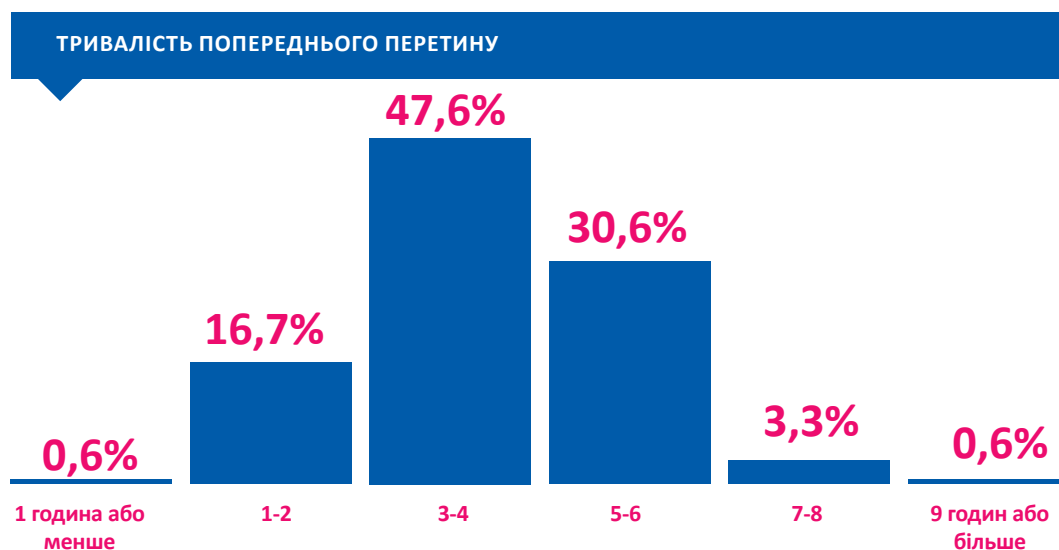

4. ЧАСТОТА, ТРИВАЛІСТЬ І ПРИЧИНИ ПЕРЕТИНУ

Більшість респондентів (56,9%) перетинають лінію зіткнення раз на квартал чи частіше. Зважаючи на розподіл за віком, ця цифра скоріш за все пов'язана з вимогами українського законодавства до отримання пенсій та соціальних виплат, такими як перевірка фактичного місця проживання та фізична ідентифікація.

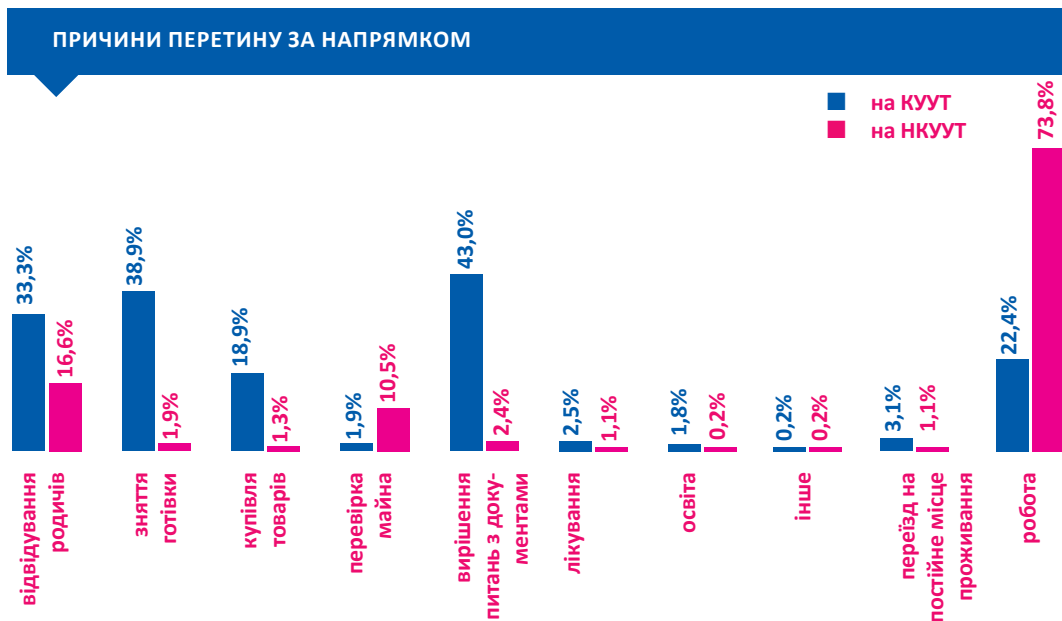

Що стосується часу, витраченого не попередній перетин лінії зіткнення⁵ (усі лінії контролю українською та фактичною владою на стороні КУУТ і НКУУТ відповідно), більшість респондентів відповіла, що перетин займає близько 3-4 годин.

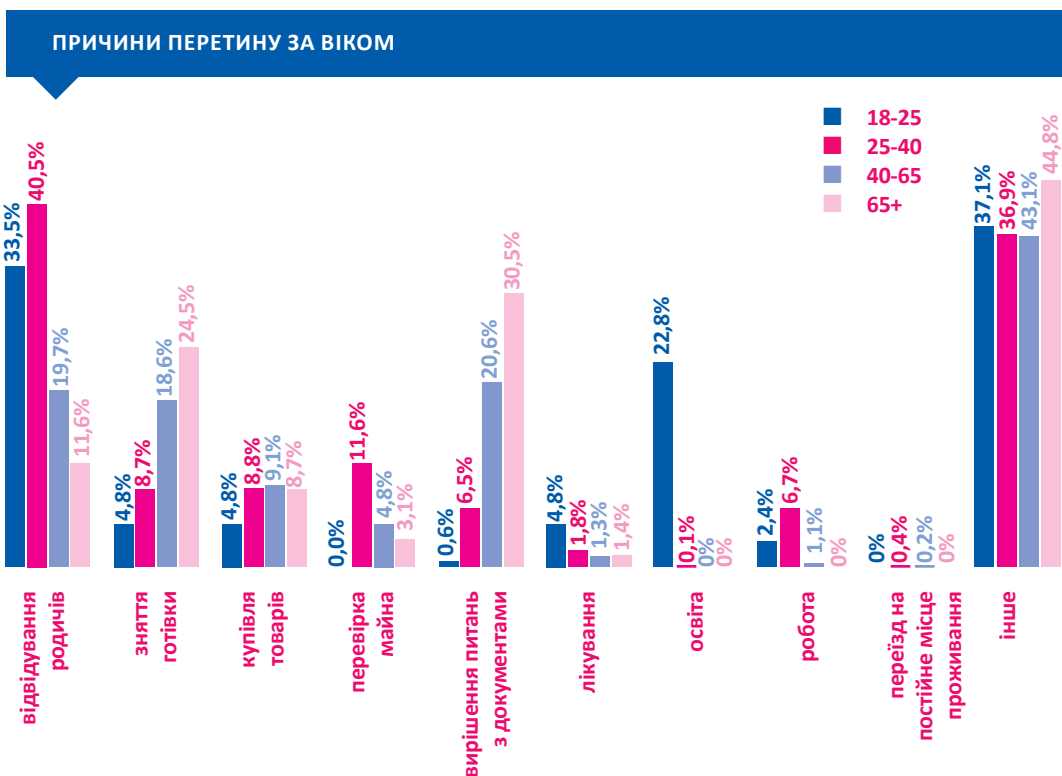

Більшість (84,5%) респондентів з графі «Інше» пояснили, що повертаються з поїздки (здебільшого з КУУТ).

⁵ Питання стосується попереднього, а не поточного перетину, оскільки респонденти опитуються під час процедури перетину. З цієї причини неможливо вказати час, витрачений на поточний перетин лінії зіткнення. Розподіл контрольних пунктів за тривалістю перетину недоступний. Оскільки дати згаданих перетинів також недоступні, недоречно порівнювати відповіді на це запитання у двох звітних періодах.

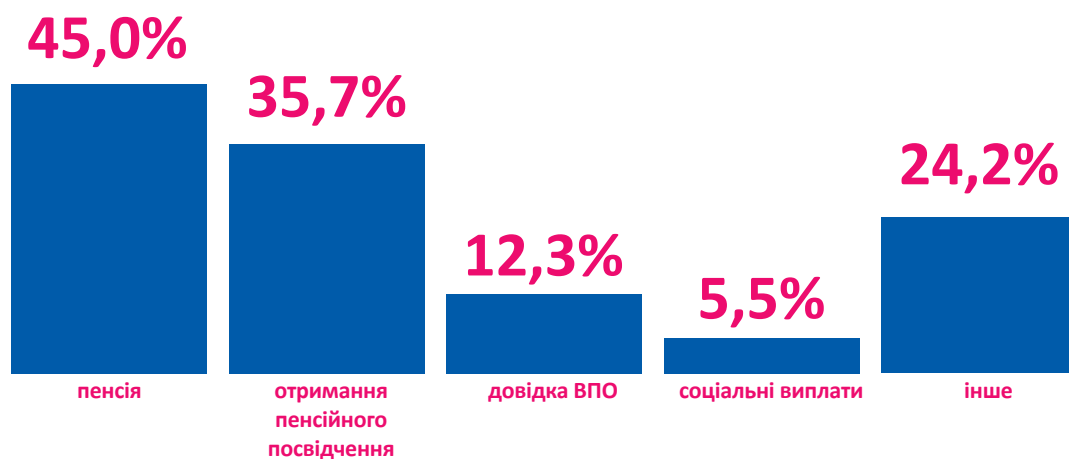
Загальні тенденції у причинах перетину за віком схожі на результати опитування за серпень-вересень.

Серед респондентів, які зазначили вирішення питань з документами як причину перетину лінії зіткнення, найбільш поширені проблеми з документами були пов'язані з пенсійними картками та пенсіями (35,7% та 45% відповідно). Найпоширенішими відповідями у графі «Інше» було проходження фізичної ідентифікації та проблеми, пов'язані з паспортом (отримання ID картки, вклеювання фотографії в паспорт у віці 25 або 45 тощо).

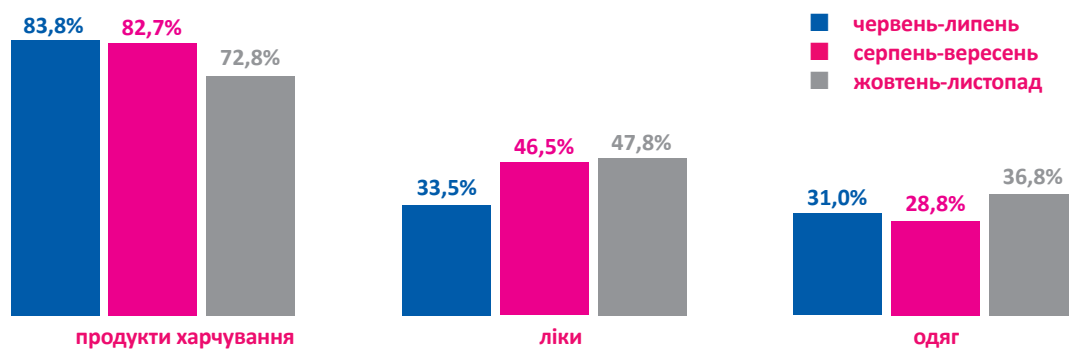
⁵ Відсоток розраховувався відповідно до загальної кількості осіб, які перетинають лінію зіткнення в одному напрямку - на КУУТ чи НКУУТ.

ТИПИ ПИТАНЬ СТОСОВНО ДОКМЕНТІВ

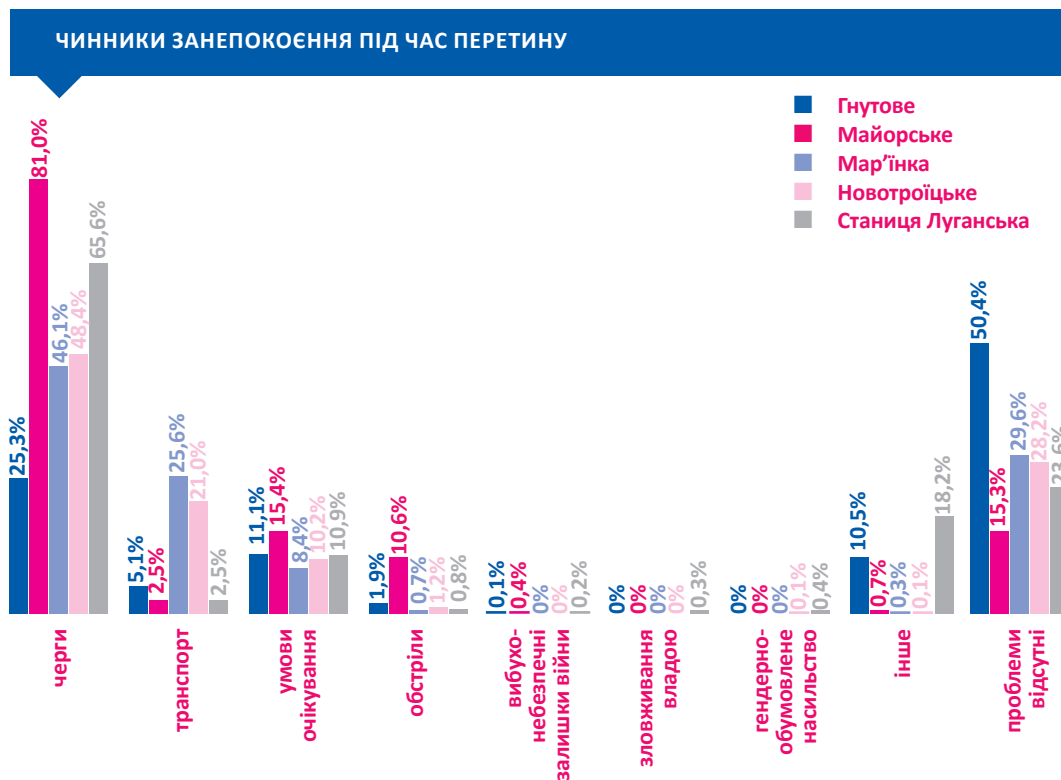
Незначне збільшення кількості респондентів, що подорожували для купівлі одягу, може бути пов'язане з початком зими.

ВИД ТОВАРІВ, ЯКІ КУПЛЯЮТЬ

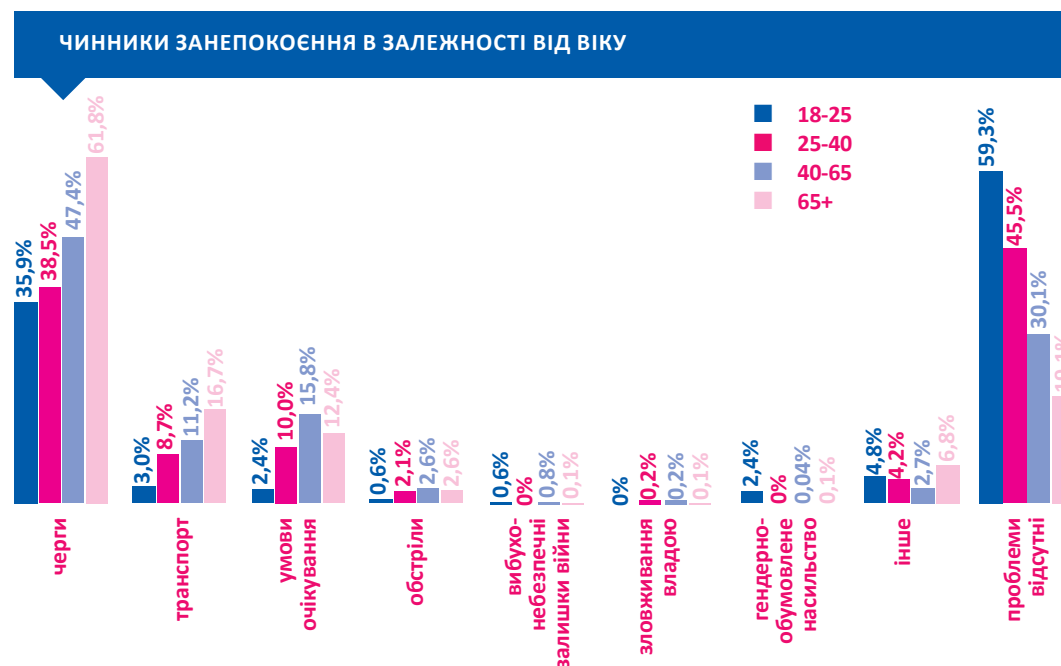

5. ЧИННИКИ, ЩО ВИКЛИКАЮТЬ ЗАНЕПОКОЄННЯ ПІД ЧАС ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ

Довгі черги досі залишаються найбільшою проблемою⁷. Кількість подібних скарг зростає у жовтні та листопаді на усіх КПВВ окрім Гнutowого.

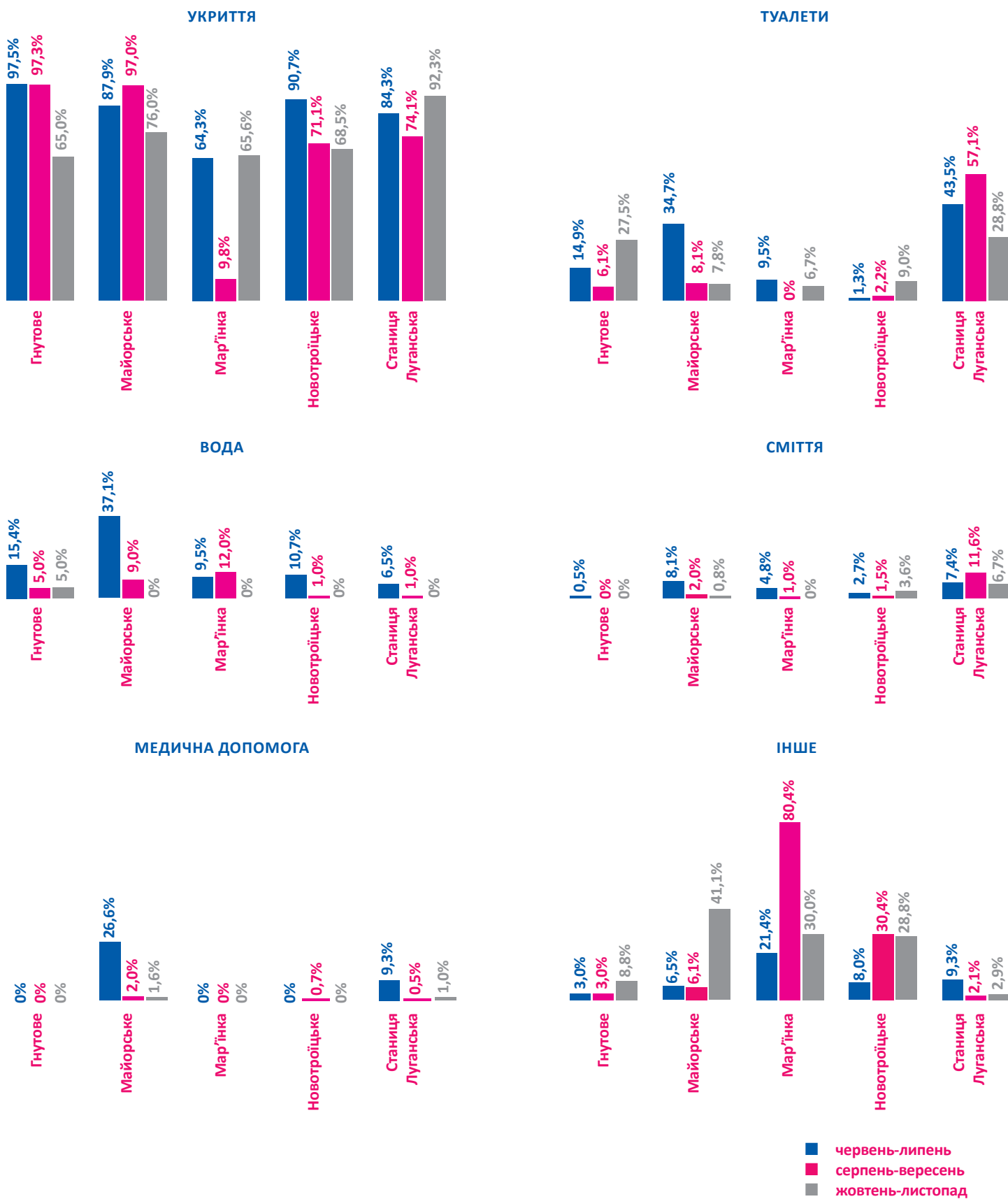
Загальний рівень проблем за віковими групами залишається майже без змін. Як було зазначено раніше, процес перетину лінії зіткнення викликає більше труднощів для людей похилого віку.

11,0% респондентів жалілись на умови очікування на КПВВ у жовтні та листопаді, що становить на 4,1% менше ніж у серпні-вересні. Таке зменшення може бути пов'язане з певними поліпшеннями в інфраструктурі, проведеними на КПВВ. Основними проблемами у графі «Інше» були погодні умови та недостатня кількість гарячих напоїв у наметах Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

⁷ Респонденти могли вибрати кілька варіантів.

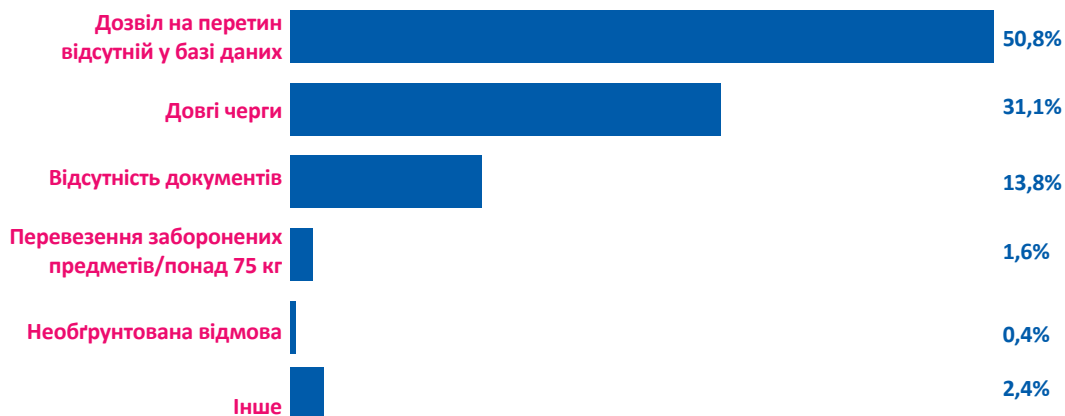
УМОВИ ОЧІКУВАННЯ

6. НЕМОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕТИНУ

5,5% респондентів згадали випадки неможливості перетнути лінію зіткнення впродовж останніх шести місяців. Як видно з опитування респондентів, проблеми, пов'язані з базою даних, лишаються найбільш поширеними причинами неможливості перетнути лінію зіткнення.

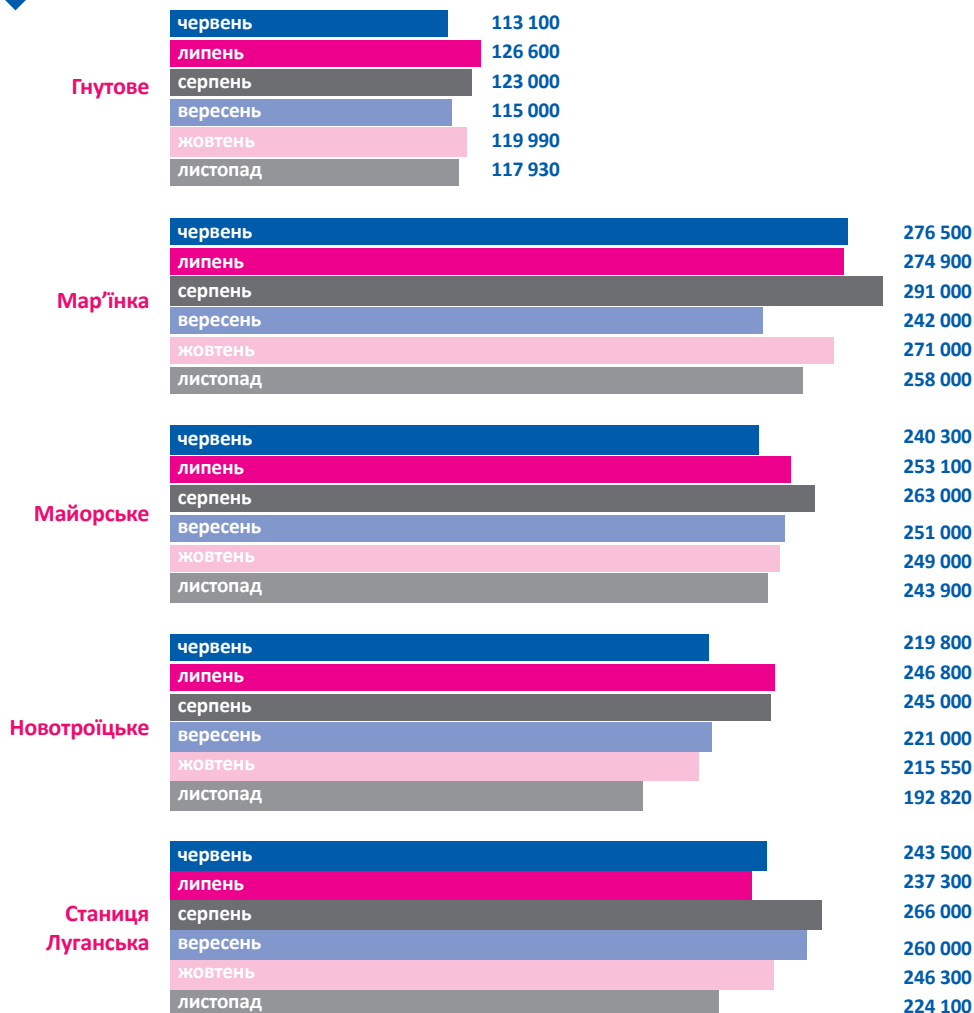
ПРИЧИНИ НЕМОЖЛИВОСТІ ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ

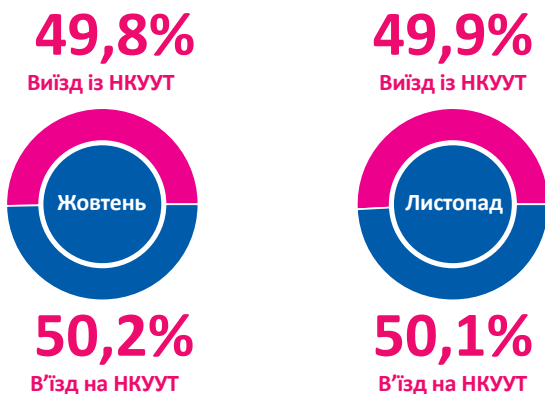
КПВВ «Майорське»

ДОДАТОК. ПЕРЕТИН ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ ЧЕРЕЗ КПВВ ПРОТЯГОМ ЧЕРВНЯ-ЛИСТОПАДА 2017⁷

КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕТИНІВ НА КОЖНОМУ КПВВ У ЧЕРВНІ-ЛИСТОПАДІ 2017 Р.

ПЕРЕТИН ЗА НАПРЯМКОМ

⁷ Статистика державної прикордонної служби - <http://dpsu.gov.ua/>

